

Årsrapport 2018

Nadheim
Lauras hus
Natthjemmet

KIRKENS
BYMISJON

FORORD

Prostitusjonsfeltet i Norge er i stor endring. År for år er ikke endringene så store, men når vi ser på utviklingen over en tiårsperiode, er endringene tydelige. De siste årene har vi sett en stor nedgang i gateprostituasjonen. I all hovedsak er det mennesker fra Bulgaria og Romania som jobber på denne arenaen. De nigerianske kvinnene, som dominerte gateprostituasjonen i mange år, har enten reist ut av Norge, eller blitt sendt ut av landet. Det er gjennom oppsøkende arbeid på massasjeinstitutter og på internett vi møter flest personer i prostituasjon i dag, og vi driver et omfattende arbeid på disse arenaene. Ny hjemmeside som kom på plass høsten 2018 og som retter seg direkte mot de som selger seksuelle tjenester, har bidratt positivt i økning av vår kontaktflate.

Selv om endringene er store, er bekymringer de samme; mange vi treffer har begrensede språkkunnskaper og relativt lav systemforståelse. Mange har betydelige helseutfordringer, både fysiske og psykiske. Mange bor dårlig. Voldutsattheten er stor. En del er bekymret for familie i hjemlandet. Mange etterspør muligheter for ordinært arbeid, men manglende skolegang, utdanning eller jobberfaring, gjør dette svært vanskelig. Noen har bakpersoner og noen er utsatt for menneskehandel. Mange av de norske vi møter har rusutfordringer. Motivasjonen for å selge seksuelle tjenester er som regel knyttet til å tjene penger som bidrar til at en selv og ens familie kan leve et anstendig liv.

10 år

Det er nå 10 år siden sexkjøpsloven ble innført, og det var ved innføring av loven stort fokus på det å skape overganger fra prostituasjon til arbeid. Vi har imidlertid sett lite til konkrete virkemidler for å kunne skape disse overgangene, og dette vil vi fortsette å tematisere i 2019. Det er i 2019 også 10 år siden Lauras hus ble etablert, et døgnbemannet botilbud for personer utsatt for menneskehandel og deres barn. Vi er stolte av det arbeidet vi har fått til gjennom 10 år, og glade for at myndighetene har prioritert dette tiltaket, som er finansiert av Justisdepartementet. I 2018 var det også 10 år siden Nadheims brukerråd ble etablert. Brukerrådet har vært en bærebjelke i Nadheims arbeid de siste årene, ved at rådet løfter utfordringer for sexselgere opp i ulike fora, både faglige og politiske. I tillegg bidrar det med råd om hvordan Nadheim skal drives, og hvilke tiltak som bør prioriteres. En stor takk til rådet for utrettelig innsats!

Natthjemmet ble i 2016 lagt inn under Nadheim. Natthjemmets målgruppe er kvinner med rusutfordringer som trenger en akutt overnatting. Natthjemmet er i gang med flere store omstillingsprosesser, som vil fortsette i 2019. Slik som både rus- og prostitusjonsfeltet er i endring, må også tiltakene være i endring for å treffe dagens behov.

Takk til alle ansatte for svært mye godt arbeid, takk til våre samarbeidspartnere og takk til våre frivillige for en uvurderlig innsats.

Oslo, 14.2.2019

Olav Lægdene

Ingunn Gavelstad

Virksomhetsleder

Nestleder

INNHOLD

Forord	3
Avdelingenes mandat	6
Nadheim	7
Nadheims brukere	10
Oppsøkende arbeid	13
Individuell oppfølging	16
Gruppetilbud	20
Prosjekt Sexsalg på nett	22
Påvirkning	23
Samarbeid	26
Fagutvikling	27
Ressurser og økonomi	28
Lauras hus	31
Oppdrag	32
Beboere, sikkerhet, innflytting, oppfølging	33
Sysselsetting og aktivitet	34
Representasjon, påvirkningsarbeid og fagutvikling	35
Utfordringer	36
Samarbeid, ressurser, økonomi	37
Natthjemmet	39
Oppdrag	40
Gjester, bruk av huset og overnattinger	41
Brukermedvirkning og myndiggjøring	42
Påvirkning, samarbeid, oppsøkende og aktiviteter	43
Seminarer, kurs, veiledning, personal	44
Økonomi	45

Virksomheten består av tre avdelinger; Nadheim, Natthjemmet og Lauras hus. Felles for alle avdelingene er at vi treffer mennesker i utsatte livssituasjoner der flere grunnleggende behov ikke møtes. Prostitusjon er en fellesnevner for alle tre avdelinger, med ulikt uttrykk i de forskjellige brukergruppene. Flesteparten av avdelingenes brukere er kvinner, selv om Nadheim også treffer mange menn og personer med transuttrykk.

Nadheim

Nadheims visjon er et samfunn der alle mennesker har reelle alternativer til prostitusjon.

Oppsøkende arbeid

Nadheim vil kartlegge de ulike prostitusjonsmiljøene og gjennom oppsøkende arbeid etablere kontakt med personer med prostitusjonserfaring.

Oppfølging

Nadheim vil bistå enkeltpersoner og grupper ut fra deres egendefinerte ønsker og behov, ved å informere om, gi og henvise til adekvate tilbud.

Påvirkning

Nadheim vil styrke våre brukeres politiske og sosiale gjennomslagskraft med hensyn til beslutninger som berører dem, og arbeide for å påvirke rammevilkår og politiske prosesser og beslutninger på vårt fagfelt.

Lauras hus

Lauras hus er et døgnbemannet botilbud til mulige ofre for menneskehandel og deres barn. Tilbudet gir en trygg bolig og sosialfaglig oppfølging med utgangspunkt i helse, nettverk, aktivitet og fremtidsutsikter.

Beboere på Lauras hus skal oppleve at de gis muligheten til å definere egne ønsker og behov, de skal oppleve trygghet og respekt, og få bistand med utgangspunkt i en individuell plan der myndiggjøring er et sentralt utgangspunkt.

Natthjemmet

Natthjemmet tilbyr akutt overnatting til kvinner som bruker rusmidler og/eller har prostitusjonserfaring. Natthjemmet har åpent hver natt gjennom hele året og tilbyr muligheter for dusj, klesvask, samtaler og støtte.

Brukermedvirkning, respekt, solidaritet, omsorg, fellesskap, trygghet og kamp for rettferdighet er sentrale verdier i Natthjemmets arbeid.

NADHEIM 2018

Nadheims brukere

I 2018 hadde Nadheim kontakt med i underkant av 900 personer fra 79 ulike land. Grunnet omlegging av registreringssystemet vårt har vi ikke dette tallet på individnivå i 2018. Men, vi ser at arbeidsmengden er den samme og har grunn til å mene at tallet er relativt likt for 2018. Vi vil se på hvordan vi kan sørge for en grundigere registrering, som samtidig ivaretar personvernregler, i 2019. Et fåtall av de vi har kontakt med er norske, de aller fleste har opprinnelse fra andre land. Majoriteten er kvinner, men vi møter også menn og transpersoner¹ i vårt arbeid. Flertallet selger eller har solgt seksuelle tjenester på gata, via internett eller på massasjeinstitutter. Noen har aldri vært i prostitusjon².

Antallet brukere har gjennom det siste tiåret vært forholdsvis jevnt, med unntak av 2009 da det i forbindelse med innføringen av loven mot kjøp av seksuelle tjenester³ var en nedgang, og 2015 da vi grunnet en intensivering av det oppsøkende arbeidet på internett hadde et betydelig høyere brukerantall. I 2018 har antallet brukere holdt seg jevnt sammenlignet med 2017.

Nasjonaliteter

Nadheims brukere kommer fra hele verden. Særlig blant de som jobber over internett er svært mange land representert. Det er og en relativt stor andel av de vi kommer i kontakt med over nett som har ukjent nasjonalitet.

¹ BUFDi definierer begrepet transpersoner slik:

«Transperson er et paraplybegrep for personer som har et utseende eller identitet som uttrykker et annet kjønn enn det som ble registrert for dem ved fødsel. Ordet transperson er en oversettelse av det engelske «transgender». Det vanligste er å ha en identitet eller kjønnsuttrykk som er motsatt det biologiske utgangspunktet, mann-til-kvinne (MtK) eller kvinne-til-mann (KtM). Noen transpersoner føler at de verken er menn eller kvinner og utfordrer vårt todelte kjønnssystem ved å innta plassen som et tredje kjønn, eller ved ikke å definere seg i kjønns kategorier overhodet. Transseksuelle blir internasjonalt regnet inn under paraplybegrepet, men dette er det en pågående debatt omkring i Norge. Å ha en transidentitet handler om en persons selvopplevde kjønnsstilørighet eller hvordan denne uttrykkes. Det sier ikke noe om personens seksualitet eller seksuelle legning. Transpersoner kan være skeive, lesbiske, heterofile, bifile eller homofile. Transperson, eller kortformen «trans/trans*», er det motsatte av å være cisperson – de som føler seg som sitt medfødte biologiske kjønn.» (www.bufdir.no)

² Nadheim får hvert år henvendelser fra personer som ikke er i målgruppa vår, dvs. personer uten prostitusjonserfaring. I de sakene tilbyr vi en første konsultasjon og henviser deretter personen videre til mer egnede tiltak. Når det gjelder vårt arbeid rettet mot thailandske personer har vi en forebyggende tilnærming og dermed en annen definisjon av målgruppe.

³ Straffeloven § 202

Norge

I 2018 møtte vi personer fra Norge gjennom oppsøkende arbeid og tiltak på Nadheim.

Norske kvinner i gateprostitusjon er en relativt liten gruppe, og de vi treffer møter vi sjelden. De vi treffer er som regel aktive rusbrukere, og flere har i tillegg psykiske utfordringer. Noen er i LAR⁴ men kan fortsatt ha sidemisbruk. Andre sliter økonomisk av andre grunner.

Norske personer, uavhengig kjønn, som vi treffer gjennom oppsøkende arbeid på internett er som regel rusfrie. Noen sliter psykisk eller har økonomiske eller andre sosiale problemer, som oppgis som bakenforliggende årsaker til at en selger seksuelle tjenester. Noen gir uttrykk for å ha valgt å selge sex foran andre alternative inntektskilder. De begrunner valget de har tatt om å selge sex blant annet med søken etter penger og spenning og et ønske om å utforske egen seksualitet.

Flere av de norske kvinnene som vi har hatt kontakt med over tid har lagt prostitusjonen bak seg. De fleste i denne gruppa har ruserfaring og erfaring fra gateprostitusjon. De gir uttrykk for at Nadheim står for noe trygt og et sted å komme til der det er mulig å være åpen om erfaringene sine. For noen er det nettverket og muligheten for å delta på sosiale aktiviteter som en har på Nadheim som oppleves som betydningsfullt. Flere sliter med komplekse utfordringer i livet og etterspør omfattende og langvarig sosialfaglig oppfølging.

Thailand

Nadheim har satset mye på og arbeidet systematisk rettet mot thailandske personer som arbeider på massasjehoteller siden 2012. Også i 2018 var det den største nasjonale gruppa som vi var i kontakt med. Vi hadde 164 treff gjennom oppsøkende arbeid på massasjehoteller og vi besøkte totalt 74 hoteller. Vi hadde også kontakt med gruppa gjennom oppsøkende arbeid på internett, hvor vi kom i kontakt med 44 personer, og gjennom oppfølgingsarbeid og tiltak på Nadheim. I underkant av 50 personer med thailandsk bakgrunn mottok individuell oppfølging i 2018, hvorav 21 av disse på hotell.

En stor andel av kvinnene vi møter kommer fra Nordøst- og Nord-Thailand. Særlig Nordøst –Thailand regnes som Thailands mest fattige område, og kvinnene forteller om stor forsørgerbyrde overfor foreldre, barn og andre familiemedlemmer i Thailand. De fleste har oppholdstillatelse i Norge gjennom familiegjenforening med norsk ektefelle. Noen har oppholdstillatelse i Sverige eller et annet europeisk land, fortrinnsvis Tyskland. Noen få har ikke arbeidstillatelse i Norge, men kommer hit i kortere perioder.

Selv om de fleste har rettigheter i Norge, møter vi mange som ikke fullt har nyttiggjort seg for eksempel rett til norskopplæring. Grunner til det kan være at de mangler kunnskap om rettighetene sine, eller på grunn av forsørgerplikten ikke har hatt anledning til å bruke mye tid på utdanning. Vi ser at mange blir avhengig av sin ektemann for å kunne orientere seg i det norske samfunnet. Vi ser og at en del skilles, og at mange lever isolert og har store utfordringer knyttet til helse og økonomi.

⁴ LAR står for Legemiddelassistert rehabilitering og er den norske ordningen med substitusjonsbehandling ved avhengighet av fremfor alt heroin.

Nigeria

Nedgangen i denne nasjonalitetsgruppa har fortsatt i 2018. Mange er blitt uttransportert, eller har valgt å reise til andre byer og land som et resultat av den uro som politiets arbeid med omfattende ID-kontroller og uttransporteringer har skapt i miljøet. Færre kommer også til landet. De vi har hatt kontakt med har vi møtt gjennom oppfølgingsarbeid og tiltak på Nadheim.

Initiativet til å reise fra hjemlandet bunner i håp om at det finnes et bedre liv og andre muligheter et annet sted. Men da muligheten for å migrere og etablere seg på lovlig vis i Europa i realiteten er minimal for denne gruppa, blir migrasjonen og tilværelsen i Europa for mange preget av utnyttelse.

Mange nigerianske kvinner forteller om en fortid i Sør-Europa, primært i Italia og Spania. Noen få er statsborgere i søreuropeiske land. En del har midlertidig oppholdstillatelse i disse landene, andre har oppholdt seg irregulært og noen har søkt om asyl.

Muligheten til å etablere seg i Norge permanent er svært liten for denne gruppa, men noen har blitt innvilget oppholdstillatelse på bakgrunn av blant annet familiegjenforening med barn eller ektefelle, og i noen tilfeller på bakgrunn av beskyttelsesbehov.

Romania, Bulgaria og Albania

Også i 2018 er det de bulgarske og rumenske kvinnene som har vært de mest fremtredende gruppene i gateprostitusjon. Det har og vært en liten gruppe kvinner fra Albania, noen personer fra de baltiske landene og noen fra søramerikanske land.

Vi ser en viss variasjon i disse gruppene når det gjelder for eksempel utdanningsbakgrunn og lese- og skriveferdigheter, familiesituasjon, etnisk tilhørighet, og erfaringsbakgrunn i prostitusjon, samtidig som vi vet at mange kommer fra utsatte posisjoner i sine hjemsamfunn. Mange forteller om stor forsørgerbyrde knyttet til barn og foreldre i hjemlandet. De forteller om ønsker om å få ordinært arbeid, men at de møter store utfordringer knyttet til muligheten for dette. Felles for mange er at de har en fortid i, eller er bosatt i, andre europeiske land.

For de rumenske og bulgarske kvinnene handler utfordringene om lite skolegang og høy arbeidsledighet. For de albanske kvinnene ser imidlertid bildet annerledes ut. Utdanningsnivået i denne gruppa er høyere enn vi er vant til å se blant andre østeuropeiske grupper. Det er samtidig også der stor arbeidsledighet og med det stor konkurranse om jobbene. Flere har også fortalt om korrupsjon som et hinder på det albanske arbeidsmarkedet.

Kvinnene fra Romania er unge, og vi antar at flere er utsatt for stor grad av utnyttelse. I det bulgarske miljøet ser vi to grupperinger, en gruppe med voksne kvinner, og en gruppe med yngre kvinner i 20 årene. Det er grunn til å anta at flere er utsatt for utnyttelse.

Russland

En av de største gruppene som vi kommer i kontakt med gjennom oppsøkende arbeid på internett er russiske, antatt russiske eller russisktalende personer, de fleste kvinner.

Noen kvinner fra baltiske land tilhører den russiske minoritet som er statsløse, med mindre de oppfyller kravene for å oppnå statsborgerskap i det land som de bor i. Dette innebærer at de ikke har anledning til å få arbeidstillatelse i Norge på linje med EØS-borgere, men er rettighetsmessig å anse som tredjelandsborgere⁵, det vil si slik de russiske er.

Noen av de russisktalende kvinnene har oppholdstillatelse i Spania, og snakker spansk. Noen forteller at de har etablert seg i Spania gjennom familiegjengenforening med spanske statsborgere og/eller oppgir finanskrisen som grunn til at de reiser nordover i Europa. Vårt inntrykk er at mange reiser til og fra Norge på turistvisum.

I tillegg til at vi møter denne gruppa gjennom vårt oppsøkende arbeid, fortrinnsvis på internett, benytter mange seg av tilbudet om å hente gratis kondomer og glidemiddel på Nadheim⁶.

Søramerikanske land

Vi møter folk fra søramerikanske land stort sett gjennom vårt oppsøkende arbeid på internett og ved noen tilfeller på gata. Gruppa er og godt representert blant dem som benytter seg av tilbudet om gratis kondomer og glidemiddel på Nadheim.

Dette er en heterogen gruppe bestående av personer fra mange forskjellige land. Mange reiser mellom ulike europeiske land samtidig som de bor og har oppholdstillatelse, noen ganger statsborgerskap, i søreuropeiske land, fortrinnsvis Spania. Vi hører ofte fortellinger om stor forsørgerbyrde overfor familie både i Europa og Sør-Amerika. Samtidig, i likhet med de nigerianske kvinnene, forteller de søramerikanske om vanskeligheter som migranter med å finne alternativer til prostitusjon i Europa.

Med mindre personer med søramerikansk opprinnelse har europeisk statsborgerskap har de heller ikke anledning til å ta ordinært arbeid i Norge. Vi registrerer imidlertid at flere og flere oppgir å ha europeisk statsborgerskap.

Oppsøkende arbeid

Oppsøkende arbeid har alltid vært Nadheims grunnpilar. Vi tar i dette arbeidet sikte på å kartlegge de ulike prostitusjonsmiljøene og etablere kontakt med personer med prostitusjonserfaring. Vi skal ha fokus på respekt, likeverd og det å møte mennesker der de er. Vi respekterer at vi beveger oss på en sensitiv

⁵ Begrepet tredjelandsborgere brukes om utlendinger som ikke er EU-borgere eller som ikke har rett til fri bevegelse i henhold til fellesskapsretten.

⁶ Utdeling av kondomer og glidemiddel er et skadereduserende tiltak som er tilgjengelig hver dag i Nadheims åpningstid.

arena og at den tid som de vi møter har anledning til å gi oss ofte er begrenset. Vi skal være en tilgjengelig ressurs i miljøet og arbeide med informasjon, skadereduksjon og relasjonsbygging. Vårt oppsøkende arbeid er organisert i tre team med sosialkonsulenter; et som jobber i gata, et som jobber over internett og et som jobber opp mot massasjeinstitutter.

På gata

I løpet av 2018 har antallet personer vi møtte gjennom oppsøkende arbeid i gata holdt seg stabilt. Vi hadde ca. 720 treff, noe som utgjør et snitt på 21 personer hver vakt.

Vi har gjennom året møtt flest personer med opprinnelse fra Bulgaria. Majoriteten er fra samme geografiske område og de fleste har tyrkisk bakgrunn. Videre følger personer med opprinnelse fra Romania, Albania, Latin-Amerika og noen få fra de baltiske landene.

Som hovedregel er vi til stede på gata en eller to ganger ukentlig, mellom 20.00–23.00

Oppsøkende teamet har bestått av 4 ansatte med ulik språkkompetanse. Blant annet bulgarsk, spansk, italiensk og engelsk. Vi etterstreber å ha faste medarbeidere i teamet da det er viktig med kontinuerlig tilstedeværelse over tid for å skape tillit, drive relasjonsbygging og for å ha kunnskap og kjennskap til de områder og de personene som til enhver til tilbyr salg av seksuelle tjenester på gata i Oslo.

Videre driver vi informasjonsarbeid med fokus på hva Nadheim og det øvrige hjelpeapparatet kan tilby. Vi har også fokus på aktuell lovgivning, rettigheter og muligheter i Norge.

Skadereuserende arbeid innenfor rammene av det oppsøkende arbeidet på gata handler om utdeling av kondomer og glidemiddel og informasjon om kondombruk og annen prevensjon.

I løpet av året har ansatte fra Rosa vært med oss på det oppsøkende arbeidet to kvelder. Dette vil fortsette i 2018 og fokuset vil være menneskehandel og hvilken type bistand og assistanse Rosa kan tilby.

Vi har hatt samarbeidsmøter med Frontteamet på Pro Sentret, Marita Women, menneskehandelgruppa i politiet og med Sykepleie på hjul.

På internett

Gjennom vårt oppsøkende arbeid på internett har vi i 2018 kommet i kontakt med 516⁷ personer, i hovedsak kvinner, men også menn og transpersoner.

Vi jobber hovedsakelig ut fra eskortesider på internett. Vi ringer og/eller sender en sms til annonsøren med informasjon om Nadheims tilbud og link til nettsiden vår. Mange annonserer med at de bruker ulike apper til å kommunisere med kunder, som WhatsApp eller Viber, og vi er også tilgjengelig på disse kanalene.

⁷ Da mange opererer med flere annonser med ulike navn og telefonnumre, er tallet usikkert.

Vi vet at også at andre internetbaserte arenaer; ulike nettsider og sosiale medier brukes for å etablere kontakt med kunder. Dette var bakgrunnen for at vi i 2015 søkte og fikk tildelt midler fra Extrastiftelsen til et treårig prosjekt, med tittelen «Sexsalg på nett – nye grupper og arenaer»⁸.

Annonsering er et viktig virkemiddel for å øke vår synlighet. Vi har i 2018 kjørt annonsekampanjer på to ulike datingapper og på en nettside som vi har vurdert som relevante for å nå ut med informasjon til målgruppa. Vi har også hatt en profil på en sugardatingnettside.

Oppsøkende arbeid på internett er utfordrende. Vi ser ikke hvem vi snakker med eller hvilken situasjon vedkommende er i når vi ringer. Allerede ved første samtale må sosialarbeideren klare å bygge tillit nok til å få formidlet hvem vi er og gi nyttig og relevant informasjon på en tydelig måte.

Vi arbeider hele tiden med utvikling av metode knyttet til presentasjon når man ringer, informasjonsformidling, og hvilke spørsmål og temaer som er relevante å bringe inn for å vekke interesse.

Manglende felles språk kan være en utfordring i dette arbeidet. Vi har spansk- og thaispråklige medarbeidere, noe som har vært en forutsetning for å etablere kontakt inn mot disse miljøene.

På massasjeinstitutter

Vi har i løpet av året besøkt til sammen 74 thailandske massasjeinstitutter i Oslo, og der kommet i kontakt med 164 personer⁹, de fleste kvinner. Antall institutter har vært stabilt i 2018. Det er et miljø i bevegelse, mange som jobber på institutt veksler mellom Sverige og Norge, men vi har merket oss at det har vært mindre mobilitet på instituttene i 2018.

Forskning viser at thailandske kvinner representerer en relativt høy andel av den totale gruppa mennesker som selger sex i Oslo¹⁰, de har sammensatte problemer, har ofte rettigheter i Norge men kjenner i liten grad til dem, og har i liten grad kontakt med hjelpeapparatet. Den tegner også et bilde av kvinner som er spesielt sårbare for ufrivillig overgang til prostitusjon¹¹. Vi har derfor valgt å ha en forebyggende tilnærming til denne gruppa, selv om personer med prostitusjonserfaring er vår primære målgruppe. For mange vi møter er salg av sex et privat og tabubelagt tema. Det er viktig å understreke at omfanget av ev. sex-salg fra massasjeinstitutter er noe vi ikke har oversikt over, men det er et tema som vi i vårt arbeid adresserer og skaper en dialog rundt.

⁸ Les mer om dette i kapittel om «Prosjekt Sexsalg på nett».

⁹ Tallet er noe usikkert, da noen personer er truffet flere ganger

¹⁰ Tveit, M. og Skilbrei, M-L. (2008). *Mangfoldig marked. Prostitusjonens omfang, innhold og organisering*. Oslo: FAFO

¹¹ Se Tveit, M. og Skilbrei, M-L. (2008). *Mangfoldig marked. Prostitusjonens omfang, innhold og organisering*. Oslo: FAFO, Tyldum, G. og Tveit, M. (2008). *Someone who cares. A study of vulnerability and risk in marriage migration from Russia and Thailand to Norway*. Oslo: FAFO, Kristvik, E. (2005). *Sterke hoved og sterke hjerte, Thailandske kvinner på sexmarknaden i Oslo*. Oslo: Seksjon for medisinsk antropologi. Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin.

For å kunne tilby tjenester til denne gruppa er vi avhengig av å ha ansatte med thaispråklig og kulturell kompetanse. I 2018 har vi styrket denne kompetansen ved å utvide stillingsprosenten til vår sosialkonsulent med thailandsk bakgrunn. Det oppsøkende arbeidet er i 2018 blitt gjennomført av to thaitalende sosialkonsulenter.

I forbindelse med det oppsøkende arbeidet tilbyr vi også individuell oppfølging på massasjainstituttene. 21 personer har benyttet seg av det i 2018.

Vanlige problemstillinger som dukker opp i arbeidet med brukere fra Thailand er knyttet til skilsmisse og problemer i ekteskap, barnevern, arveoppgjør, gjeld, helseutfordringer og ulike spørsmål knyttet til det juridiske rundt det å drive firma.

Individuell oppfølging

I løpet av året har i underkant av 200 personer blitt fulgt opp individuelt ved Nadheim. Dette tallet ligger litt lavere enn fjorårets. Mange har vi kontakt med over lang tid, mens andre ønsker bistand av mer kortvarig karakter.

Nadheim skal bistå våre brukere ut fra deres egendefinerte ønsker og behov, ved å informere om, gi og henvise til adekvate tilbud. Relasjonsbygging står sentralt i arbeidet.

Personer med prostitusjonserfaring er en heterogen gruppe, med ulike livssituasjoner, behov, ønsker og ikke minst rettigheter i Norge. Vi har derfor en individuell tilnærming i tilbudet om oppfølging, og det er brukeren som definerer hvilken målsetting hun/han ønsker bistand til å oppnå.

Mange som tar kontakt med oss for oppfølging opplever at prostitusjon er det eneste alternativet i den livssituasjon som de befinner seg i, til tross for at de fleste ønsker seg noe annet. Rettighetsfattigdom er utbredt i brukergruppa vår. Mange mangler formelle rettigheter, andre har av ulike grunner ikke kapasitet til å hevde rettigheter som de har. Vi ser ofte et stort spenn mellom ønsker og behov på den ene siden og handlingsrom på den andre siden. Vårt bidrag kan være å støtte brukeren i å fremme sin egen sak, prøve å finne alternativer til prostitusjon i den grad de eksisterer, og hjelpe til med å finne strategier for å få mer kontroll i eget liv og bedre takle en utfordrende livssituasjon.

Vi har et bredt samarbeid med andre instanser – som NAV, barneverntjenesten, utlendingsforvaltningen, politiet, advokater og utdanningsinstitusjoner. Vi bistår i forhold til utfordringer knyttet til helse – herunder psykiske problemer, avrusning og behandling – bolig, økonomi, oppholdsgrunnlag, barnevern, vold og sikkerhet, utdanning og arbeid. Vi tilbyr også samtaler og støtte angående for eksempel psykiske forhold, sosialt nettverk og prostitusjonserfaring.

Helse

Også i 2018 har vi hatt et betydelig fokus på helse; særlig seksuell helse og psykisk helse. I 2017 startet vi å tilby hurtigtester for HIV, og flere av våre sosialkonsulenter har fått opplæring i dette. Vi har nå 6 sosialkonsulenter som snakker 6 ulike språk som kan teste. Vi ser at dette er etterspurt, da antall tester

som ble gjennomført doblet seg fra 2017 til 2018. Det å tilby hurtigtester åpner for samtaler om seksualitet og helse knyttet til sex. Gjennom undervisning og fagseminarer om seksuelt overførbare infeksjoner, underlivssmerter, samtalen om seksualitet og seksuell helse har våre ansatte fått et kompetanseløft i forhold til å kunne tematisere dette i møte med våre brukere.

Psykisk helse er et annet helseområde vi har stor bevissthet rundt. Flere av våre sosialkonsulenter har mye kompetanse på stress, traumer, symptomer på traumer og stabiliseringsteknikker. Vi har ikke hatt et like stort gruppefokus på dette i 2018 som i tidligere år, men fokusert på hvordan vi kan være bevisste på traumesymptomer i samtale med våre brukere, og legge til rette for stabilisering. Vi har og igangsatt et samarbeid med DPSer i Oslo, der vi ønsker å dele vår kunnskap om psykiske utfordringer blant personer som selger seksuelle tjenester, basert på våre erfaringer fra møter med brukere.

Arbeid og kvalifisering

I 2018 har Nadheim opprettholdt fokuset på arbeid og kvalifisering i målgruppa. Dette arbeidet startet opp som et prosjekt i 2010 og har delvis vært finansiert gjennom Justis- og beredskapsdepartementets tilskuddsordning for tiltak innen prostitusjonsfeltet og av Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVDir).

Målet er å gi personer med prostitusjonserfaring bistand til å komme ut i ordinært arbeid eller oppnå økt tilnærming til arbeidslivet. Fokuset er på individuell veiledning, kvalifiserende tiltak og formidling til arbeid.

Den individuelle veiledningen vektlegger jobbsøking, avklaring av rettigheter og formidling av kvalifiseringstiltak der det er mulig. Vi bistår med å skrive CV og jobbsøknader og fungerer som støtte underveis i en jobbsøkerprosess. Der det er mulig veileder vi den enkelte inn mot NAV og kan bistå med å søke ulike støtteordninger. I de tilfellene der disse rettighetene ikke foreligger, søker vi alternative løsninger. Generell veiledning om det norske arbeidsmarkedet, formelle og uformelle regler, rettigheter og plikter i arbeidslivet er sentralt.

Oppholdsstatus og rettighetsgrunnlag setter rammer for hvilke muligheter og begrensninger den enkelte har, og hvilken type oppfølging vi kan tilby. Våre thailandske brukere har i hovedsak opphold på grunnlag av familiegjenforening, og har dermed også mulighet til å få arbeidskvalifiserende bistand gjennom det offentlige hjelpeapparatet. Personer fra EU-land omfattes av EØS-regelverket, noe som blant annet innebærer at de ikke har krav på bistand fra NAV, men at de har rett til å jobbe i Norge eller oppholde seg her i en tidsbegrenset periode som arbeidssøkere. Blant de som søker vår bistand finnes det også personer med svært små muligheter til å få arbeidstillatelse i Norge. Dette gjelder spesielt borgere fra Nigeria og Russland. I disse tilfellene handler veiledningen om en avklaring av manglende rettigheter og hjelp til å vurdere andre handlingsalternativer.

Vi ser at våre brukere, i den grad de lykkes å komme i jobb, ofte utgjør en sårbar gruppe på arbeidsmarkedet. Vi har sett flere tilfeller der brukere får jobber som karakteriseres av midlertidige arbeidsforhold, lav lønn og høy usikkerhet, og at de er i en utsatt posisjon for sosial dumping og utnyttelse. Det er derfor viktig å styrke deres posisjon ved å veilede rundt disse problemstillingene.

Siden 2009 har Nadheim samarbeidet med eksterne firmaer om formidling til arbeid. I 2018 har vi samarbeidet med en restaurantkjede, en ekstern renholdsbedrift og Kirkens Bymisjon sitt eget

renholdsfirma Grønt og Rent. Sistnevnte ble avviklet ved årsslutt, men alle ansatte fikk overført sine stillinger til det eksterne renholdsfirmaet. 10 personer har hatt jobb gjennom disse tre samarbeidene i løpet av året. Vi ønsker i 2019 å både utvide eksisterende og knytte til oss nye samarbeid på arbeidsfeltet. I 2018 har vi også ansatt to brukere på ulike miljøtiltak i egen virksomhet. En person har i tillegg hatt ansvar for å drifte Kirkens Bymisjons afrikanske dansegruppe. Dansegruppa har hatt møtested og jevnlig øvinger på Nadheim hele året, og 4 betalte oppdrag.

I 2018 har Nadheim tilbudt arbeidskvalifiserende tiltak i form av norskkurs gjennom Oslo Voksenopplæring, og 7 personer har gått på slike kurs i året som gikk. Flere har også fått norsktrening på våre egne norskkurs i Nadheims lokaler. Gjennom et samarbeid med bedriften Sopra Steria har vi også hatt anledning til å tilby datakurs til 19 personer.

Nadheim tok i 2018 initiativ til en dialog med Arbeids- og velferdsdirektoratet, der formålet var å se på nye virkemidler for at flere i målgruppa kan få bistand fra NAV til å komme i arbeid. Dessverre ble møtene uten resultat denne gang.

Menneskehandel

Nadheim har også i 2018 vært i kontakt med flere personer som er blitt identifisert som ofre for menneskehandel i årene 2007–2018. I hovedsak dreier det seg om kvinner, men også menn og transpersoner. Vi hadde én ny menneskehandelsak i 2018. Majoriteten av de vi har kontakt med kommer fra Nigeria og de resterende kommer fra Bulgaria, Romania, Litauen, Etiopia, Kongo, Thailand, Brasil, Pakistan, Sri Lanka, Colombia, Sierra Leone, Filippinene, Hviterusland, Mongolia og Estland.

Både antallet personer utsatt for menneskehandel som vi identifiserer og som vi følger opp over tid har minket fra 2012, men er tilnærmet helt likt mellom 2017 og 2018. Vi har identifisert betydelig færre nye mulige ofre for menneskehandel fra 2015 og frem til i dag, enn vi gjorde i årene før. Dette skyldes dels en kraftig reduksjon i gateprostitusjon og færre kvinner fra Nigeria, og dels at andre aktører har en mer sentral rolle i det å identifisere. Det at vi treffer færre i gateprostitusjon, og da særlig kvinner fra Nigeria, henger sammen med strengere migrasjonspolitisk praksis.

Vi tror også at reduksjonen i antallet nyidentifiserte kan henge sammen med at hjelpen som finnes tilgjengelig ikke oppleves som tilstrekkelig eller langsiktig nok, og flere har fortalt at de har havnet i en mer utfordrende situasjon etter at refleksjonsperioden har løpt ut enn de var i før de tok i mot hjelp. Det at folk som har tatt imot hjelp erfarer dette, tror vi naturlig nok har innvirkning på hvor mange som ber om hjelp i en menneskehandelssituasjon. Vi tror altså ikke at denne nedgangen nødvendigvis skyldes at færre blir utsatt for menneskehandel i Norge, men at mange ikke opplever at den hjelp som stilles til rådighet er relevant eller tilstrekkelig i den situasjon som de er i. I 2018 har vi jobbet med svært få personer som har refleksjonsperiode

Når vi får en henvendelse fra en voksen person som forteller en historie som tilsier at vedkommende er utsatt for menneskehandel, er vår praksis å anbefale personen å vurdere om ROSAs^[3] tilbud er

^[3] ROSA står for reetablering, oppholdssteder, sikkerhet og assistanse og er et prosjekt underlagt Krisesentersekretariatet. ROSA koordinerer blant annet trygge oppholdssteder på krisesenter for kvinner utsatt for menneskehandel. ROSA er også en av to henvisende instanser til Lauras hus.

relevant, og legge til rette for et møte. I samarbeid med ROSA vil vi se til at personen også får juridisk veiledning knyttet til sin oppholdsstatus og ev. anmeldelse av bakperson. Hvis personen blir anbefalt å søke om refleksjonsperiode, men et krisesentertilbud ikke vurderes som egnet, vil vi samarbeide med NAV Grünerløkka om den sosialfaglige oppfølgingen. Hvis en mindreårig henvender seg til oss som et mulig offer for menneskehandel tar vi umiddelbart initiativ til samarbeid med barnevernstjenesten.

Når det gjelder personer vi har fulgt opp over tid, noen helt siden 2007, er den sosialfaglige oppfølgingen som regel ikke lenger knyttet til en menneskehandelssituasjon, men andre forhold. De fleste i denne gruppa (i hovedsak identifisert 2007–2010) har fått innvilget oppholdstillatelse – ikke på bakgrunn av å ha vært utsatt for menneskehandel, men på andre grunnlag – ofte familiegjenforening med barn eller ektefelle, eller arbeidstillatelse som EØS-borgere. Det vi ser er at mange fortsatt etter flere år sliter med å takle erfaringene sine og har dårlig psykisk helse. Noen har utfordringer som aleneforeldre. Mange opplever det å etablere seg i Norge som krevende, og etterspør praktisk hjelp og støtte knyttet til et system som oppleves som fremmed.

Vi har grunn til å anta at det er stor grad av kontroll og organisering i de rumenske og bulgarske prostitusjonsmiljøene i gata. Vårt inntrykk er at bakapparatet er tett på. Vi har erfart utfordringer med å komme i posisjon og etablere tillit i disse miljøene, men ser at det å ha en sosialkonsulent som behersker bulgarsk bidrar til at flere bulgarske kvinner har oppsøkt Nadheim for bistand i 2018. Dette har ikke dreid seg om bistand opp mot eventuell kontroll eller utnyttelse, men om bistand i forhold til arbeid, bolig, økonomi, voldsepisoder, bolig og annet.

Barn og barnevern

Flere av de kvinner som vi følger opp individuelt har barn, og de fleste er alenemødre. Bistand knyttet til foreldreskap og oppfølging av barn er i noen saker en del av vårt arbeid.

I noen saker er vi i kontakt med barnevernstjenesten. Flere brukere mottar ulike støttetiltak, som veiledning og avlastning. Noen få har mistet den daglige omsorgen for barna sine.

Nadheim ser at enkelte av våre brukeres barn er i en utsatt posisjon for å utvikle sosiale problemer og psykiske helseproblemer senere i livet. Dette kan henge sammen med fattigdom, dårlige boforhold eller mødrenes utfordringer når det gjelder å orientere seg i samfunnet, på grunn av språkproblemer og manglende systemforståelse. Noen av mødrene sliter også med egen fysisk og psykisk helse.

For å ha en forebyggende tilnærming på dette området etterstreber vi å bidra til nettverksbygging, gode opplevelser og informere om fritidsaktiviteter for barn. I forbindelse med jula bidrar private givere til at våre brukere kan gi sine barn julegaver som de ellers ikke hadde hatt råd til.

Vold, trakassering og diskriminering

Vi ser med bekymring på at brukergruppa vår er svært utsatt for vold, trakassering og diskriminering. Drapet på Galina Sandeva i desember 2015 skapte uro og frykt i hele prostitusjonsmiljøet i Oslo.

Også i 2018 har vi hørt mange fortellinger om og fulgt opp erfaringer som handler om alvorlig vold - for eksempel voldtekter og voldtektsforsøk, slag, ran og trusler. Det vi ser, og som også Pro Sentret sine undersøkelser av voldsutsattheten i prostitusjonsmiljøet har vist¹², er at personer som selger sex dels er sårbare for å bli utsatt for vold og trakassering i prostitusjonen, som fra kunder, bakpersoner og forbipasserende, men også på andre arenaer i livet, som fra partnere og bekjente. Vi har også erfart at prostitusjonsmiljøet på gata i perioder har vært urolig i 2018 og det har vært konflikter mellom de ulike grupperingene på gata.

Vi ser også med bekymring på at mange forteller at de vegrer seg for å anmelde volden. Noen har erfaring med, eller frykter for, å ikke bli tatt på alvor eller behandlet med respekt på grunn av det stigma som omgir prostitusjonen og dens aktører. Andre oppgir at de ikke ønsker kontakt med politiet på grunn av at de da frykter å miste bopelen sin hvis politiet finner ut av at de selger sex fra en leid bolig og varsler utleier om det¹³. Andre er redde for å bli kastet ut av landet hvis de ikke har oppholdspapirene i orden. Dette er en helt reell frykt, og vi kan dokumentere flere eksempler som underbygger dette.

Nadheim sitt brukerråd fokuserer på disse problemstillingene i sitt arbeid og løfter dem jevnlig frem i ulike fora¹⁴.

Gruppetilbud

Åpent hus og åpen dag

Nadheim holder åpent hus med fellesmiddag på fredagskvelder – et tidspunkt når de aller fleste andre lavterskeltilbud for målgruppa vår holder stengt. Åpent hus skal være en arena for sosialt samvær og nettverksbygging. Det skal forebygge og redusere ensomhet. Det er rom for å komme og hvile på sofaen og slappe av, samtidig som det skal være et møtested som engasjerer, virker oppbyggende og skaper deltakelse. Vi markerer ulike høytider, som jul og påske, og har større feiringer.

En ansatt og tre frivillige organiserer og gjennomfører åpent hus hver fredag. De frivillige har ulik arbeidsfordeling; to er på kjøkkenet og lager og serverer middag, mens den tredje er såkalt «miljøfrivillig», det vil si at den skal være i miljøet sammen med den ansatte. I 2018 har vi og arrangert åpent hus uten ansatte to kvelder, da drevet av frivillige og en bruker.

Den årlige sommerfesten for brukere, frivillige og ansatte fant sted 14. juni.

Juletreffesten ble arrangert etter jul i år, fredag 04.januar, og ca. 40 gjester deltok. Som vanlig ble det servert pinnekjøtt, det var juletrengang og besøk av nissen.

¹² Bjørndahl, U. og Norli, B. (2008). Fritt vilt. En rapport om voldserfaringene til kvinner i prostitusjon. Oslo: Pro Sentret. og Bjørndahl, U. (2012). Farlige forbindelser. En rapport om volden prostituerte i Oslo utsettes for. Oslo: Pro Sentret.

¹³ Jf. Politiets «Operasjon husløs».

¹⁴ Se avsnitt om brukerrådet under kapitlet om påvirkning.

Totalt har vi holdt åpent 33 fredagskvelder og hatt i snitt 9 gjester en ordinær fredagskveld.

To dager i uka, tirsdager og torsdager, serverer vi lunsj i stua. En ansatt, en frivillig og en ansatt med brukererfaring har sammen ansvar for lunsjen. Hver lunsj har et snitt på 10-15 gjester.

Turer og sosiale og kulturelle aktiviteter

For å motvirke ensomhet og øke trivsel og velvære i brukergruppa ser vi det som viktig å legge til rette for positive opplevelser.

I 2018 har vi blant annet vært på teater, kino, museum, parkturer og øyturer.

Undervisning

Nadheim arrangerer hvert semester norskkurs som et lavterskeltilbud. Norskkurs på mandag kveld ble i 2018 avholdt 30 ganger med 2-11 deltakere innom hver gang. Vi har hatt 2 frivillige lærere (3 deler av året).

Vi har og arrangert et eget kurs på onsdagsformiddager for thaitalende, og dette kurset hadde fra 2-10 deltakere hver gang, med et snitt på 6 deltakere per gang.

Norskkurs er ikke bare et tilbud om undervisning, men også sosialt felleskap og et måltid. Matfellesskapet er en fin arena for å praktisere den norsken de har lært.

Vi har i 2018 hatt to undervisningskvelder om seksuell helse. Den første samlingen var for norske brukere. Den ble arrangert i mars i samarbeid med Olafiaklinikken. Den andre samlingen ble arrangert i mai og var for thailandske brukere. Den ble arrangert i samarbeid med medisinstudenter fra Medisinerne's seksualopplysning (MSO). Fokusområder i undervisningen har vært hygiene og intravaginal vask, seksuelt overførbare sykdommer, prevensjon og abort, urinveisinfeksjon m.m.

I samarbeid med Steria ble det arrangert datakurs for Nadheims brukere i Sterias lokaler og med frivillige fra deres bedrift fem kvelder gjennom høsten 2018. 19 personer deltok på datakurset totalt. I etterkant av datakurset ble det arrangert datahjelp med øving på bruk av internett og PC over tre kvelder, med tre deltakere.

Nadheim har i flere år samarbeidet med Modum Bads traumeavdeling om tilbud om stabiliseringskurs til våre brukere. Dette samarbeidet er avsluttet, men vi har fortsatt vårt fokus på psykisk helse. I 2018 har vi arrangert to dager med psykoedukativ undervisning for brukere, en i oktober og en i desember, med fokus på stress og reaksjoner på traumer.

Prosjekt sexsalg på nett

I 2015 søkte vi og fikk innvilget midler til det treårige prosjektet *Sexsalg på nett – Nye grupper og arenaer*. Prosjektet gikk ut 2018 og er nå avsluttet.

Bakgrunnen for prosjektet var at nettet som arena for salg av seksuelle tjenester økte både i omfang og kompleksitet. Til tross for at Nadheim har jobbet oppsøkende på nett siden 2008, så vi behovet for å øke vår egen kunnskap.

Hovedmålet var å tilby tilpasset helse- og sosialfaglig bistand til personer som selger eller bytter seksuelle tjenester på internett, med mål om å forebygge og redusere skadevirkningene av prostitusjon for den enkelte.

Vi ønsket også å opparbeide oss økt kunnskap om de ulike nettarenaene det tilbys seksuelle tjenester på, identifisere målgruppens egne ønsker og behov for bistand, utvikle metoder og sosialfaglige verktøy for å lykkes med oppsøkende arbeid og imøtekomme de faktiske behovene i målgruppen og øke vår egen synlighet.

Vi ville øke kunnskapen i målgruppen om ivaretagelse av egen psykisk, fysisk og seksuell helse og bidra til å bedre det totale tjenestetilbudet til målgruppen gjennom å øke bevisstheten og kunnskapen i det øvrige hjelpeapparatet.

Vi satte opp ni tiltak for å gjennomføre prosjektet. Sentralt var en omfattende kartlegging av digitale flater som mulig arena for salg av seksuelle tjenester, hvilke grupper som bruker disse arenaene og hvilke utfordringer og behov det å selge sex på nett kan føre med seg.

Andre sentrale tiltak i prosjektet var oppsøkende arbeid, sosialfaglig oppfølging, digitalt informasjonsarbeid, samarbeid med andre aktører, temakvelder om seksuell helse, nettverksmøter med andre prostitusjonstiltak, kunnskapsdeling med helsepersonell og bruk av frivillige i det oppsøkende arbeidet.

Brukermedvirkning har stått sentralt i prosjektet og som en del av kartleggingen ble det gjennomført ti dybdeintervjuer med personer som hadde erfaring med å selge sex på nett. Brukerrådet på Nadheim¹⁵ har også bidratt med innspill og tilbakemeldinger under hele prosjektperioden.

Samlet sett har prosjektet vært vellykket og representert et løft for Nadheim. Gjennom kartleggingen har vi fått kunnskap om de ulike nettarenaene der det tilbys seksuelle tjenester. Vi har kartlagt målgruppas egne ønsker og behov for bistand og utviklet tilbudet vårt i tråd med dette. Vi har videreutviklet metodene våre for oppsøkende arbeid. Vi har økt vår egen synlighet på digitale flater. Gjennom ulike tilbud har vi fokusert på temaer som grensesetting og ivaretagelse av fysisk, psykisk og seksuell helse. Gjennom samarbeid med andre aktører og deltakelse på ulike konferanser har vi delt funnene fra kartleggingen med andre relevante aktører.

¹⁵ Brukerrådet har som mandat å gi Nadheim råd om driften og gi Nadheim råd, eventuelt selv uttale seg, om ulike spørsmål/saker knytta til prostitusjon/prostitusjonsdebatten. Brukerrådet består av seks representanter fra ulike land og av ulike kjønn.

Den største utfordringen for oss har vært å etablere kontakt med personer som bytter seksuelle tjenester. Vi tro at mye av begrensningen har bestått i at målgruppen ikke selv har definert seg innenfor rammene av et prostitusjonstiltak. Vi har heller ikke lyktes med å etablere frivillige som en del av det oppsøkende arbeidet.

Internett som arena for salg av seksuelle tjenester er i stadig endring. Dette krever at vi som hjelpetiltak fortsetter å holde oss oppdatert og jobber for en stadig tilpasning av metodikk og tilbud.

Påvirkning

En del av Nadheim sitt arbeid handler om påvirkning: Vi vil styrke våre brukeres politiske og sosiale gjennomslagskraft med hensyn til beslutninger som berører dem, og arbeide for å påvirke rammevilkår og politiske prosesser og beslutninger i vårt fagfelt.

Brukerrådet

Kirkens Bymisjons strategi- og verdidokumenter understreker viktigheten av å fremme deltakelse, og det å arbeide for å styrke folks mulighet til medinnflytelse på forhold som preger deres livssituasjon og styrke innflytelsen innad i vår organisasjon fra dem vi arbeider for og sammen med.

I 2008 ble det i tråd med dette opprettet et brukerråd på Nadheim. Vi ønsket at våre brukere i stor grad skal delta, påvirke og stake ut kursen for hva Nadheim skal være, og hva Nadheim skal mene om ulike problemstillinger i prostitusjonsdebatten. Vi så at involvering av brukere således både er et mål og en metode for hvordan Nadheim skal utvikle seg.

Brukerrådets mandat er at det skal gi Nadheim råd om driften av virksomheten når det gjelder planer og tiltak. Det skal videre gi Nadheim råd og eventuelt selv uttale seg, om ulike spørsmål eller saker knyttet til prostitusjon eller prostitusjonsdebatten. Brukerrådet er ikke et beslutningsorgan og brukerrepresentantene representerer seg selv. Ønsket er at disse menneskenes erfaringer og synspunkter skal bringes frem til allmennheten, til beslutningstakere og andre viktige aktører innen feltet. Medlemmene har forskjellige meninger knyttet til de ulike problemstillingene, og siden vi vet at personer med prostitusjonserfaring er en heterogen gruppe, ønsker vi at denne ulikheten også skal vies plass.

I 2018 har brukerrådet bestått av sju brukerrepresentanter fra Norge, Nigeria, Romania, Brasil og Colombia. De har ulik erfaringsbakgrunn med hensyn til rus, prostitusjonsarenaer og hvordan de startet med prostitusjon. I tillegg deltar to Nadheim-ansatte i brukerrådets arbeid. Deres oppgave er å tilrettelegge praktisk for arbeidet og å være en samtalepartner inn i dette. Brukerrådet kan også velge å la de ansatte representere rådet utad.

Brukerrådets arbeidsår:

- Januar: Møte med Helsesenteret for papirløse, knyttet til et prosjekt de har startet om tilgang på prevensjon. Drøftet mulig samarbeid med brukerrådet.

- Februar: En fra Brukerrådet hadde kronikk i Klassekampen, som også ble trykket i tidsskriftet Albertine.
- April: Møte med skuespiller Eja Due, som skulle sette opp teaterstykke om prostitusjon i Bergen.
- Mai: Flere representanter fra brukerrådet ble intervjuet av forsker.
- Juni: Studietur til Bulgaria, med fokus på menneskehandel. Besøk i Fakulteta, og hos ulike hjelpeorganisasjoner.
- Juni: mediatreningskurs med ekstern fagperson
- Juni: representanter fra brukerrådet intervjuet i magasinet BY
- Juli: Møte med organisasjonen Europa i fokus, som jobber i Fakulteta i Bulgaria.
- Juli: deltagelse på internseminar om underlivssmerter
- September: deltagelse på nordisk prostitusjonskonferanse, arrangert av Prosentret og Pro Tukupiste.
- Desember: planmøte over to dager i Drøbak; planer for 1019 og diskusjon om egenorganiserte aktiviteter og likepersonsarbeid på Nadheim.
- Desember: kjøpt inn utstyr til PC rom for brukere

I tillegg har brukerrådet avholdt 6 ordinære møter.

Nadheim i media

- VG, 20.januar: «*Hva skjer egentlig på thaimassasjestudioer i Oslo*»
- Klassekampen, 03.februar: «*De ufortalte historiene*», innlegg Brukerrådet
- Klassekampen, 26.februar: «*På flukt fra Norge*», kronikk
- Klassekampen, 08.mars: «*Slaver, sexarbeidere og 08.mars*», innlegg
- Vårt Land, 09.mars: «*Det varme kjøkkenet*», reportasje om Natthjemmet
- Bymisjonsmagasinet BY, juni: «*Kjønn endrer sosialt arbeid*», reportasje
- Østlandssendingen nett, 13.november: «*Oslo har flest slaver i Norge*»
- Østlandssendingen TV, 13.november: «*En av to menneskehandlofre er i Oslo*»
- VG, 21.desember: «*På innsiden av Oslos lyssky massasjeinstitutter*»

Foredrag

- 06.april: *Prostitusjon og menneskehandel*. Foredrag for Bjørkelangen vgs, Nadheim.
- 03.mai: *Seksuell helse og prostitusjon*. SV høring om seksuell og reproduktiv helse, Stortinget.
- 28.mai: Presentasjon av rapport om sexsalg på nett, Rosas vårseminar, Holmen fjordhotell.
- 05.mars: *Åndelige og eksistensielle tema i sosialt arbeid*, undervisning for sosionomstudenter fra VID, Nadheim.
- 15.november: *Bistand til ofre for menneskehandel*, Rosa seminar, Radisson Blue Hotel.
- 29.november: Innlegg internt i Kirkens Bymisjon om berøringspunkter mellom ny avdeling og Nadheims fokus på arbeid, Jeløya.
- 25.september: *Sexual and gender based violence and exploitation*, Universitetet i Oslo

Politisk kontakt

Nadheim har hatt flere kontaktpunkter opp mot ulike politiske miljøer i 2018, både i form av møter, telefoner og e-postutvekslinger. Noen av møtene har vært mellom ansatte og politikere, andre møter har også representanter fra brukerrådet deltatt i. Et tema som har vært mye diskutert i år er den bistand som tilbys til ofre for menneskehandel.

- 24.februar: Sosialistisk Ungdoms feministiske utvalg i møte med ansatt på Nadheim om prostitusjon og menneskehandel
- 14.juni: Ordfører Marianne Borgen på besøk på Natthjemmet, møte med ansatte og praksisvakter
- 26.juni: Besøk hos Kjell Ingolf Ropstad, Krf, på Stortinget, med tema Lauras hus, bruk av Dublinavtalen og orientering om prostitusjonsbildet
- 26.juni: Møte med Eirik Lunde, representant for Krf i Oslos bystyre, med innspill til Oslo kommunes forslag til handlingsplan mot menneskehandel
- 22.august: Møte i helse- og sosialkomiteen på Rådhuset, innspill til handlingsplan mot menneskehandel
- 23.september: Statssekretær i Justisdepartementet, Knut Morten Johansen, besøkte Lauras hus

Samarbeid og fagutvikling

Besøk

- 19.januar: besøk på den amerikanske ambassaden, samtale om status på menneskehandelfeltet.
- 25.januar: besøk av Ellen Horn på Nadheim
- 08.februar: besøk fra Reden International fra København, samtale om oppsøkende på nett, brukerrådet og situasjonen i gatebildet.
- 28.februar: besøk av ansatte på Prosentret, morgenkaffe for å bli bedre kjent.
- 30.april: besøk av Eja Due, skuespiller, research til teaterforestilling.
- 08.mai: besøk av Røde Kors Island, samtale om menneskehandel i forbindelse med opprettelse av en «hot line» på Island.
- 12.september: besøk av ProTukupiste fra Finland, utveksling av erfaringer i arbeidet med thai gruppa.

Samarbeidsfora

Nadheim deltar i følgende samarbeidsfora:

- *KOM* (Koordineringsenhet for bistand og beskyttelse for ofre for menneskehandel) sin operative samarbeidsgruppe. Enheten er administrativt underlagt Politidirektoratet.
- *Norsk prostitusjonsnettverk*. Et nettverk for alle norske prostitusjonstiltak.
- Samarbeidsgruppe knyttet til arbeid med HIV-relaterte spørsmål i Kirkens Bymisjon, på tvers av byer og virksomheter.

Vi har i 2018 blant annet hatt samarbeidsmøter med:

- 04.-05.april: Albertine fra Stavanger og FRI fra Bergen, i Bergen, erfaringsutveksling om utfordringer, fellestrekk og arbeidsmetoder på prostitusjons- og menneskehandelfeltet.
- 31.oktober: Primærmedisinsk verksted og Helsesenteret om eventuell salg av sex blant somaliske kvinner i Oslo.
- 08.mai: Storby- og flykntingteamet (SOFT), Lovisenberg DPS, om felles erfaringer og mulige samarbeidspunkter.

Konferanser og fagseminarer

- 24.april: Internseminar om underlivssmerter ved lege Davina Patel, Nadheim.
- 24.mai: Internseminar om seksuelt overførbare infeksjoner ved Olafia, Nadheim.

- 13.-14.september: Nordisk prostitusjonskonferanse, arrangert av Prosentret og PION.
- 02.oktober: Fagdag om chemsex ved lege Åse Haugstvedt fra Olafia, Nadheim.
- 16.-17.oktober: Menneskehandel, migrasjon og grenser under press, KOM i samarbeid med MIGMA, Scandic hotell Fornebu.
- 18.oktober: Fagdag om oppfølging av ofre for menneskehandel, innføring i traumekunnskap ved RVTS, Nydalen.
- 29.oktober: Workshop om menn som selger sex, Prosentret, Scandic Vulkan.
- 06.november: Fagdag om HIV status i Norge, Aksept, Kulturhuset.
- 15.november: Undervisning om Prep og Chemsex ved Olafia, Edderkoppen hotell.
- 29.november: Internseminar om seksuell helse og samtale om seksualitet ved sexolog Stine Kühle-Hansen.
- 06.november: Helsehjelp til personer uten oppholdstillatelse, Norsk Folkehjelp og Helsesenteret for papirløse, Litteraturhuset.
- 28.november: Seminar om kvinner som har sex med kvinner, Sex og Samfunn.
- 30.november: Markering av verdens aidsdag, Aksept og Fafo, Fafo.

Studiereiser

- 04-05.april: Tur til Bergen, møter med Albertine, FRI, menneskehandelgruppa i politiet i Bergen.
- 04.-06 juni: Hele staben på tur til Hamburg der vi møtte prostitusjonstiltak, sexarbeidere og offentlige myndigheter, med fokus på politikk på feltet.

Veiledning

Ansatte i avd. Nadheim har i 2018 mottatt gruppeveiledning fra rådgiver i Kirkens Bymisjon, Steinar Eraker. Ansatte gis også tilbud om individuell veiledning.

Utdanning og kurs

Flere av våre ansatte har fått opplæring i hurtigtesting av HIV og har hospitert på Aksept.

En av våre ansatte har hospitert på Prosentret.

Leder og nestleder har deltatt på Kirkens Bymisjons lederutviklingsprogram.

Ressurser

Frivillig arbeid

Nadheim har i 2018 hatt en stabil stab med ca. 25 frivillige medarbeidere som har vært fast tilknyttet ulike tiltak og oppgaver. Rekrutteringen av frivillige medarbeidere skjer i hovedsak gjennom St. Hanshaugen Frivilligsentral, men også ved at personer som ønsker å være frivillige kontakter oss direkte.

Det faste frivillige arbeidet på Nadheim utgjør til sammen ca. 1 årsverk. Vi har frivillige som deltar på Åpent hus på fredag kveld, der de lager mat, serverer og er tilstede i miljøet. I 2018 arrangerte vi to åpent hus kvelder drevet av frivillige og brukere, uten ansatte tilstede. På tirsdager og torsdager har vi hatt frivillige som fungerer som husverter og som lager lunsj på "åpen dag", vårt drop-in lunsjtilbud. Dette innebærer å åpne døren, ta telefonen og bidra til at folk føler seg vel mottatt i Nadheims åpningstid. På norskkursene Nadheim arrangerer mandag kveld og onsdag formiddag har vi frivillige som lager mat, serverer og underviser. Våren 2018 arrangerte vi leksehjelp der vi hadde to faste frivillige og 2-3 elever. Vi har også en frivillig som kommer fast og utfører vaktmestertjenester for oss. I tillegg deltar flere av våre frivillige ved spesielle anledninger som juletreffest og sommerfest.

I tillegg har avdeling Lauras hus knyttet til seg egne frivillige, som beskrevet over.

Vi tilbyr våre frivillige individuell veiledning ved behov, og arrangerer en felles frivilligsamling en gang i året. På denne samlingen drøftes ulike problemstillinger knyttet til det frivillige arbeidet, og vi gir en orientering om Nadheims øvrige aktiviteter. Våre frivillige inviteres også til fellesarrangementer i regi av Kirkens Bymisjon. Oppfølgingen av de frivillige er det en av våre ansatte som har ansvar for.

De frivillige på Nadheim representerer en svært viktig ressurs, og gjør det mulig for oss å opprettholde stabilitet og kvalitet i vårt arbeid.

Praksissamarbeid

En masterstudent i sosialt arbeid fra University of Michigan hadde praksis på Nadheim i sommerhalvåret.

Ansatte

Nadheim har i 2018 hatt til sammen 11 årsverk og ansatte med fagbakgrunn innen sosialt arbeid, barnevernspedagogikk, familierapi, psykologi, psykisk helsearbeid, diakoni, teologi, kriminologi, pedagogikk, sosialantropologi, business og bærekraftig utvikling, sosiologi, kommunikologi, åndelig veiledning, fysioterapi og journalistikk.

Økonomi avdeling Nadheim

Nadheims samlede lønns- og driftskostnader var i 2018 på ca. kr. 11 200 000. Nadheim er i hovedsak finansiert gjennom Kirkens Bymisjon i Oslo, men mottar også offentlig drifts- og prosjektstøtte fra Justis- og beredskapsdepartementet, Helsedirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Oslo kommune. I tillegg kommer noe støtte fra private fond og stiftelser, der blant annet Extrastiftelsen de tre siste årene har finansiert et eget prosjekt på Nadheim.

I tillegg mottar Nadheims tre avdelinger naturalia fra Nortura, Friele og Matsentralen.

LAURAS HUS 2018

Lauras hus

Lauras hus drives i regi av Kirkens Bymisjon, Nadheim. Tiltaket er finansiert av Justis- og Beredskapsdepartementet. Beboere søkers inn via NAV Grünerløkka eller Rosa-prosjektet. Botilbudet består i dag av seks samlokaliserte og tre eksterne leiligheter. Prosjektets målgruppe er personer utsatt for menneskehandel og deres barn, og er et tilbud om trygge boliger med tett sosialfaglig oppfølging, relatert til blant annet sosiale og helsemessige utfordringer

Hver beboer har en selvstendig boenhet med tilgang på personale 24 timer i døgnet. Boligen de tilbys er møblert, og tiltaket sørger for det meste av hva beboerne behøver, foruten egen husholdning.

På huset tilbys det diverse felles aktiviteter gjennom året, med spesielt fokus på høytider og ferier. Eksempler på dette er: Turer, felles måltider, kunst og håndverksaktiviteter, husmøter, kino, kafe med mer.

Beboerne mottar også tett sosialfaglig oppfølging av personale med helse og sosialfaglig utdanning. Vi fokuseres spesielt på traumestabilisering. De fleste som kommer til Lauras hus, viser tegn og symptomer på opplevd traume, i en eller annen grad. Fungeringen varierer, og tilbudet legges derfor opp individuelt ut fra behov, med utgangspunkt i en beboerplan.

Beboerne har en primærkontakt, som de jevnlig samtaler med. Primærkontakt og beboer kartlegger behov og mål i fellesskap, slik at riktige tiltak kan igangsettes. Et viktig fokus er myndiggjøring og selvstendigjøring.

Oppdrag

Lauras hus skal

- Tilby midlertidige boliger med sosialfaglig oppfølging for mennesker utsatt for menneskehandel
- Tilby individuell oppfølging til alle beboere med fokus på myndiggjøring

Fokusområder

- Sikkerhet og trygghet for beboerne
- Beboernes oppholdsstatus og menneskehandelsak
- Rettighetsbildet
- Helse
- Skole, utdanning, arbeid og aktivitet
- Nettverksbyggende arbeid
- Oppfølging knyttet til graviditet og foreldreskap

Beboere

Beboerne på Lauras hus er kvinner identifisert som mulige ofre for menneskehandel, og deres barn. Botiden varierer, som regel på bakgrunn av kvinnenes oppholdsstatus. Beboere er som regel enten i refleksjonsperiode eller er asylsøkere. Et av kriteriene for å bo på Lauras hus er at kvinnen har brutt eller bryter med tidligere miljø/bakmannsapparat. En annen forutsetning er at kvinnen selv er motivert for å bo på Lauras hus og ønsker å motta tilbud om sosialfaglig oppfølging.

Lauras hus har i 2018 hatt 13 voksne beboere og 3 barn fra 5 ulike land, de fleste fra Nigeria. 6 kvinner og 1 barn flyttet inn i 2018.

4 beboere flyttet ut i løpet av året. Av disse var det en som valgte å reise, en som reiste ut av landet med støtte fra IOM, en som ble deportert og en som ble bosatt i Norge. Etter samtaler med kvinnen som valgte å reise, vet vi at hun fryktet deportasjon.

6 kvinner har mottatt oppfølging i etterkant av utflytting, av disse hadde 3 flyttet ut i løpet av 2018, mens 3 hadde flyttet ut tidligere. Av de 6 som mottok ettervern har 3 fått opphold, en ble deportert til Italia gjennom Dublinforordningen, en ble deportert til Spania gjennom Dublinforordningen og en returnerte til hjemlandet sitt med IOM.

Sikkerhet

I forkant av en innflytting, gjennomføres en sikkerhetsvurdering av politiets menneskehandelgruppe. I all hovedsak sjekkes vedkommende opp mot de øvrige beboerne, i politiets databaser. Samtlige kvinner har enten vært i refleksjon, eller har søkt om refleksjon når de kommer til Lauras hus, og fellesnevneren for alle er at de er identifiserte som mulige ofre for menneskehandel.

Vi kjenner ikke inngående til hva politiet ser etter når de sikkerhetsklarerer, men har forstått at det i hovedsak dreier seg om å forsøke unngå at det bor kvinner i tiltaket som kan utgjøre eller utløse en fare for hverandre.

Innflytting og tilbud om oppfølging

Beboerne på Lauras hus har som regel vært i hjelpeapparatet en stund før de flytter til Lauras hus. Det vil si at de har kontakt med politi, advokat, NAV og/eller ROSA. Av de som flyttet inn i 2018 ble 5 opprinnelig henvist fra Rosa, og 1 fra NAV. De fleste som flytter inn har allerede fått innvilget refleksjonsperiode og befinner seg i en situasjon der de skal ta stilling til om de ønsker å anmelde bakmannsapparat, eller de har anmeldt. Noen flytter inn etter endt refleksjon, som asylsøker, men må da være en del av Rosa. Tiden en bor på Lauras hus skal handle om å oppleve trygghet i hverdagen, ha fokus på sin egen helse, og bygge nye nettverk gjennom skole og aktivitet.

Ved innflytting gis beboerne tilbud om en individuell plan, og da den brukes lokalt i tiltaket, har vi valgt å kalle den beboerplan. Denne lages ut fra en kartlegging i samarbeid mellom beboer og primærkontakt. Planen beskriver beboerens nåværende situasjon og gjenspeiler beboerens ressurser, behov og målsettinger på ulike områder; opphold, helse, barn, økonomi, aktivisering og nettverk.

Beboernes oppholdsgrunnlag setter rammene for deres rettigheter og har derfor innvirkning på ulike deler av livene deres. Å følge opp beboernes utfordringer knyttet til oppholdsstatus er derfor en stor del av den individuelle oppfølgingen. Det handler om å legge til rette for juridisk bistand, å følge opp kontakten med utlendingsmyndighetene, bidra i kontakten med IMDI, bistå med å fremskaffe pass fra hjemlandet og så videre. Vi arbeider kontinuerlig med å til enhver tid ha oversikt over søknadsfrister og alternativer til refleksjonsperiode og asyl, dersom de finnes.

Barn og foreldreskap

Boenhetens utforming, sammen med de ansattes kompetanse, gjør Lauras hus egnet for kvinner med barn. Vi forsøker i stor grad, sammen med de innsøkende instansene, å plassere ofre for menneskehandel som har barn på Lauras hus.

Tilbudet for de med barn handler om råd og foreldreveiledning, noe avlastning og konkret støtte for mødrene i deres møte med barnehage, skole, helsestasjon, barnevern, fastlege, NAV-kontor, med mer. Kulturforskjeller er ofte et tema i arbeidet med mødre og barn.

Et viktig hovedfokus er å støtte opp under mødrenes eget foreldreskap.

Lauras hus tilbyr COS-P (Circle of Security Parenting)-kurs for mødrene, internt på huset ved en av våre sosialkonsulenter.

Helse

Prosjektet har et betydelig fokus på fysisk og psykisk helse. Flere av beboerne har helseplager, både psykiske, somatiske og psykosomatiske. Det sistnevnte kan for eksempel dreie seg om diffuse smerter i hode, bryst og mage. Flere sliter med traumer, depresjoner, selvskading og selvmordstanker, frustrasjon over en uforutsigbar livssituasjon og frykt for fremtiden. Mange har store søvnproblemer.

Arbeid med stabilisering av symptomer på trauma for å bidra til at beboerne bedre skal takle hverdagen står sentralt i den individuelle oppfølgingen.

For mange av beboerne står religion og tro sentralt i livet, og vi har et samarbeid med en av bymisjonsprestene som tilbyr samtaler til de som ønsker det.

Syssetting og aktiviteter

Vi har gjennom året regelmessige aktivitetstilbud til kvinnene, spesielt i ferie og høytider, men også ukentlig.

Aktiviteter har blant annet vært; hobbyverksteder, ukentlige søndagsmiddager, ukentlig fredagskos, bingo ca. to ganger i måneden, svømming, kino, kafe, sommertur til Bygdøy med båttur og besøk på museum, ferietur til Lillehammer (med spaopplevelse, museer, middag, m.m).

Annenhver helg har vi hatt et tilbud til barna og mødrene. Det kan være avlastning, eller aktiviteter.

Vi har også husmøter med beboerne gjennom året.

Beboerne bidrar på huset med husvask og rengjøring i fellesarealer. De deles opp i par og samarbeider om oppgavene. Dette er en viktig treningsarena.

Vi mottar matvarer fra Matsentralen ukentlig, via en budbiltjeneste som Kirkens Bymisjon har bidratt til. Vi deler ut maten på huset som et lite supplement til beboernes egen husholdning.

I 2018 har vi arrangert Cos-P kurs (Circle of Security, foreldreveiledningsprogram) som et internt tilbud, der to mødre deltok.

9 beboere har gått på norskundervisning gjennom året, 4 beboere har gått på Tone Lise akademiet. 3 beboere har gjennom året i perioder hatt ordinært arbeid, som resultat av endt arbeidspraksis gjennom Røde Kors (Rett til å bli sett). 2 av disse måtte slutte i sitt ordinære arbeid etter at de mistet sin arbeidstillatelse ved overgang fra refleksjon til asylsøkerstatus. En beboer har i perioder vært hjemmeværende med små barn og en har vært hjemmeværende grunnet helsetilstand.

Representasjon, påvirkningsarbeid og fagutvikling

- Lauras hus ved avdelingsleder holdt et innlegg i Byrådet, i forbindelse med Oslo kommunes forslag til Handlingsplan for ofre for menneskehandel. Flere andre aktører på feltet bidro med innlegg. Lauras hus sine innspill ble i stor grad hørt og inkorporert i den endelige planen. Innspillene omhandlet i hovedsak at de allerede eksisterende aktørene på menneskehandelfeltet i dag, burde inkluderes i den nye planen, noe det første utkastet i stor grad manglet, samt føringer fra oss og flere andre, på at det var særdeles viktig at arbeidet med mindreårige ofre ble forankret i en barneverntjeneste.
- Lauras hus ved avdelingsleder, har holdt to innlegg ved RVTS-midt sitt seminar i Ålesund og Kristiansund, om menneskehandel.
- Lauras hus ved avdelingsleder har bidratt i RVTS-øst sitt arbeid opp imot menneskehandelfeltet, og sitter i en referansegruppe for det videre arbeidet der.
- De ansatte på Lauras hus har hatt tilbud om to nettverkskonferanser gjennom året på RVTS-øst, med tematikk relevant for vårt arbeid.
- 23. oktober besøkte statssekretær Knut Morten Johansen (FrP) Lauras hus, i forbindelse med at han fikk ansvar for arbeidet på menneskehandelfeltet i Justisdepartementet.
- 26. juni hadde vi møte med Kjell Ingolf Ropstad fra KrF på Stortinget, der utfordringer på menneskehandelfeltet og Lauras hus ble drøftet.
- Lauras hus ved avdelingsleder har bistått med kursing i psykoedukativ metode for kvinner på Nadheim, som potensielt kan være utsatt for menneskehandel, eller er i risikogruppen.
- Lauras hus har hatt informasjons- og samarbeidsmøter med blant annet JURK (juridisk rådgivning for kvinner), samt Likestillings- og diskrimineringsombudet.

- Vi har startet et tettere samarbeid med de øvrige botiltakene i Oslo, Marita-stiftelsen og Filemon (Frelsesarmeen). I 2018 hadde vi to fagdager sammen.
- Ansatte på Lauras hus reiste på felles personalseminar i regi av SKBO
- Ansatte har vært på ulike andre kurs og seminarer som VIVAT(førstehjelp ved selvmordsfare), seminar og fagdag i regi av Rosa, seminar for nordisk nettverk på prostitusjonsfeltet, arrangert av Prosentret og Pro Tukupiste, lederutviklingsprogram og kurs i mediahåndtering.
- Leder og sosialkonsulenter har vært på studietur til Barcelona og møtt med ulike hjelpeorganisasjoner der, som jobber med mye av det samme som oss.

Utfordringer

Identitetspapirer/pass:

Som årene før, er det for flere av beboerne, utfordrende å skaffe seg identitetspapirer. I løpet av året har Lauras hus bistått en beboer i hennes prosess med å skaffe seg pass ved den nigerianske ambassaden i Stockholm, Sverige. Dette arbeidet er utfordrende, da de fleste som vi bistår har få muligheter til å fremskaffe dokumentasjon som bekrefter deres identitet. Ambassadens organisering og rutiner, vanskeliggjør dette arbeidet ytterligere.

Uten identitetspapirer utsettes prosessen med å etablere seg i Norge og en kommer ikke i gang med skole eller arbeid. Selv med gyldig opphold i Norge og arbeidstillatelse, møter man på konkrete hindringer, som det å få etablert en lønnskonto. Uten pass får man ikke laget seg konto slik regelverket er i Norge i dag, og vi erfarer at arbeidsgiverne ikke vil ansette arbeidstakere uten at de har det.

Etterforskning og bistand:

Beboerne på Lauras hus som har refleksjon, opplever nesten uten unntak at deres politisak henlegges. Politiet må ofte henlegge sakene fordi det er for vanskelig å fremskaffe bevis som trengs for å kunne føre en menneskehandelssak i det norske rettssystemet, eller disse sakene prioriteres bort grunnet ressursmangel.

Vi antar at dette kan føre til at personer utsatt for menneskehandel sjeldnere lar seg identifisere eller ber om bistand fra myndighetene. Det kan for noen oppleves mer risikabelt å be om hjelp, da dette kan føre til at man utsettes for større press eller trusler fra bakpersoner det tidspunktet bistanden opphører.

Opphold:

Muligheten for å få videre opphold i Norge har blitt mindre for personer utsatt for menneskehandel. Vi ser at en strammere migrasjonspolitikk også virker inn på dette feltet, da det å få beskyttelse og opphold i kraft av å være utsatt for menneskehandel, ser ut til å skje mye sjeldnere enn tidligere. De som får opphold i dag, får dette først og fremst gjennom familiegjenforening, eller fordi de har vitnet i en sak som blir etterforsket.

Helsetilbud:

Det er fortsatt vanskelig og uoversiktlig for mennesker utsatt for menneskehandel å få god, helhetlig helsehjelp. En av de største utfordringene er som før at man mister og får rettigheter, avhengig av hvilken oppholdsstatus man til enhver tid har.

Det er også en stor grad av kunnskapsmangel om menneskehandel i velferdsforvaltningen, noe som gjør at vi bruker mye ressurser på å bistå beboere til møter de har med ulike offentlige kontorer slik at de får den bistand de trenger og har rett til.

Ettervern:

Av de vi fortsatt har kontakt med som har flyttet ut, ser vi i økende grad at de har et udekket bistandsbehov. Det er vår oppfatning at denne gruppen ofte har det utfordrende etter at de slutter å motta bistand fra tiltak, slik som Lauras hus. Mange tar kontakt og trenger grunnleggende råd og veiledning. Lauras hus har derfor et stort fokus på å forberede beboerne så godt som mulig på livet etter boperioden. Vi vurderer hvorvidt vi skal styrke tilbudet om oppfølging etter utflytting.

Samarbeid

Det samarbeides med relevante instanser, som bistandsadvokat, politi, fastlege og helsevesenet. Videre har vi god kontakt med de innsøkende instansene, NAV Grünerløkka og ROSA, samt IOM, Røde Kors, ulike andre tiltak i Kirkens Bymisjon, spesielt Frivillighetssentralen på St.Hanshaugen. De øvrige botilbudene i Oslo, Filemon(Frelsesarmeen), Maritastiftelsen og Oslo Krisesenter, er tiltak vi jevnlig har kontakt og samarbeid med.

Frivillighet og studenter

Vi har et tett samarbeid med Røde Kors sitt tilbud *Rett til å bli sett*. De har regelmessige aktiviteter på huset, og tilbyr aktivitet til kvinnene utover dette. Vi har en frivillig vaktmester som hjelper til med praktiske gjøremål.

Vi har hatt en masterstudent i sosialt arbeid fra University of Michigan i praksis i sommerhalvåret.

Økonomi avdeling Lauras hus

Lauras hus sine samlede lønns- og driftskostnader var i 2018 på ca. kr. 7 000 000 og tiltaket var statlig finansiert gjennom tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet.

I tillegg mottar Nadheim naturalia fra Nortura og Friele, og mange gaver fra bedrifter og privatpersoner.

NATTHJEMMET 2018

Natthjemmet

Natthjemmet ble startet i 1990 for kvinner i rus- og prostitusjonsmiljøet i Oslo, som en del av skadereduksjonspraksisen på rusfeltet. Dette for å kunne tilby et trygt sted å overnatte til kvinner på deres premisser. Natthjemmet ble et supplement til øvrig kommunal tjeneste, der grunnleggende behov som et sted å sove, mat, en dusj og vask av klær ble møtt. Det skulle være et sted der man er trygg, får være sammen med andre og kan være seg selv.

Natthjemmet er en del av overdosestrategien og har kurs i bruk av Nalokson neseppray for gjestene, ansatte, studenter og frivillige. Natthjemmet skal følge retningslinjer og intensjoner i overdosestrategien. Det å ha et sted som Natthjemmet har flere ganger vist seg å være direkte livreddende.

Natthjemmet har i en årrekke drevet nybrottsarbeid og tenkt utradisjonelt når det gjelder drift og brukermedvirkning. Natthjemmet ble våren 2016 innlemmet i Nadheim som en av tre avdelinger. Dette ble gjort for å kunne styrke Natthjemmets forutsetninger for å oppfylle sitt mandat, gjennom å tilby brukerne av Natthjemmet mer oppfølging gjennom Nadheim sine tilbud, inkludere de ansatte i et større faglig fellesskap og sikre Natthjemmets drift i kritiske perioder, som ved sykdom og ferieavvikling.

Natthjemmet er ett hus lokalisert sentralt i Oslo, med 13 akutte sengeplasser, felles kjøkken, stue, dusj og toalett. I tillegg har huset hatt to sengeplasser for praksisvakter.

I 2018 har Natthjemmet hatt utfordringer med tilfeller av veggedyr. Vi har holdt stengt fire ganger i løpet av året, den lengste perioden var hele Natthjemmet stengt i nesten fire uker før jul. Natthjemmet har også hatt en utfordrende personalsituasjon, med sykdom og utskiftning i ledelse, særlig våren 2018.

Oppdrag

Hovedoppdraget for Natthjemmet er å tilby akutt overnatting til kvinner i rus- og prostitusjonsmiljøet i Oslo. Natthjemmet skal:

- Holde åpent fra kl. 21.00 til kl. 12.00 dagen etter
- Tilby mulighet for dusj, klesvask, mat
- Tilby noen å snakke med, og støtte til å knytte kontakt med øvrig hjelpeapparat
- Være et trygt sted for gjestene
- Ha et fokus på gjestenes helse
- Integrere kjerneverdiene brukermedvirkning, respekt, solidaritet, omsorg, fellesskap, trygghet og kamp for rettferdighet i arbeidet
- Natthjemmet er en del av Helsedirektoratets Nasjonal overdosestrategi fra 2014

Natthjemmets gjester

Natthjemmet er åpent for kvinner som har et akutt behov for overnatting, som ofte har utfordringer knyttet til rus, psykisk helse, og noen har også prostitusjonserfaring. Det kan være kvinner som er hjemløse, uten fast bopel, eller kvinner som ikke klarer å nyttiggjøre seg egen bolig eller hybelhus. De aller fleste som benytter overnattingstilbudet er i aktiv rus, og det er tillatt å bruke rusmidler på huset.

2018 har vært preget av tung rusbruk, noe som igjen har betydd store utfordringer knyttet til psykisk helse. Det har vært flere episoder med vold og konflikter på huset, noe som har medført en innstramning i regler for bortvisning fra huset ved utagerende og voldelig atferd. Dette er begrunnet med tryggheten for andre gjester og personalet. Vi har hatt kontakt med politiet i forbindelse med enkelte av disse episodene. Vi har og hatt flere tilfeller av overdoser, der ambulansespersonell har blitt tilkalt.

Flere av Natthjemmets gjester tilbys individuell oppfølging på huset på dagtid. Natthjemmet er et supplement til øvrig kommunal tjeneste, og mange av Natthjemmets gjester har behov for tjenester fra kommune- og spesialisthelsetjenesten over lang tid. Flere opplever brudd i behandlingsforløpet, utfordringer knyttet til bolig, manglende helseoppfølging, og et fragmentert tjenestetilbud. Natthjemmet skal søke å koordinere bistanden for den enkelte, i samarbeid med den det gjelder, på en best mulig måte. Natthjemmet skal bidra til tidlig intervensjon og søke å få til dialog mellom individet og tjenesteapparat der det er dårlig kommunikasjon eller konflikt. I mange tilfeller samarbeider vi tett med 24SJU, som og kjenner Natthjemmets brukergruppe godt.

Bruken av huset og overnattinger

I 2018 har det vært totalt 2565 overnattinger på Natthjemmet, inkludert praksisvakter. Antall akuttovernattinger (overnattinger uten praksisvakter) var 1919. Godt over halvparten av disse er registrert med Oslo tilhørighet. Overnattingene fordeler seg noe ujevnt gjennom året.

121 personer har overnattet på Natthjemmet i 2018. Hvor mange netter den enkelte overnatter varierer, mens noen har vært innom en gang har andre overnattet hyppigere.

33 personer brukte tilbudet for første gang i 2018.

Godt over halvparten av de som bruker Natthjemmet er folkeregistrert i Oslo, men vi har mange gjester som kommer utenbys fra. Av de som er folkeregistrert i Oslo, er noen uten fast bopel. Blant de som kommer utenbys fra er flest overnattingsdøgn registrert på personer med tilhørighet til fylkene nær Oslo.

Tallene for 2018 er lavere enn året før. Dette skyldes i all hovedsak tre faktorer; vi har hatt flere tilfeller av veggedyr i 2018 og huset har måttet stenge helt eller delvis i flere omganger. I tillegg er det grunn til å anta at vi opplever uregelmessigheter i registreringsystemet vi bruker, og at dette fører til underregistrering. Vi vil undersøke andre måter å registrere på i 2019. Det er imidlertid grunn til å anta at de lavere tallene også skyldes at det har vært stor utskiftning i personal og ledelse, grunnet sykdom. Dette skapte utrygghet blant gjestene og usikkerhet blant samarbeidspartnere om Natthjemmets status. Vi tok tak i dette og la til rette for møter med samarbeidspartnere der vi informerte om Natthjemmets

tilbud. I tillegg har vi trappet opp det oppsøkende arbeidet i det kvinnelige rusmiljøet for å gjøre tilbudet kjent. Dette gjorde at vi så en økning i antall overnattinger, frem til vi måtte stenge i desember å grunn av veggedyr.

Brukermedvirkning og myndiggjøring

Natthjemmet har lang tradisjon for å inkludere brukere av huset i driften. Brukermedvirkning er en viktig verdi som Natthjemmets metodikk tar utgangspunkt i, men har og vært en bærebjelke i og forutsetning for selve driften.

Brukermedvirkning tar utgangspunkt i menneskets livserfaring, og at man er kvalifisert for deltakelse. Når man opplever å bli inkludert og sett på som en deltaker, skaper dette gjerne en opplevelse av og en motivasjon for livsendring.

Overnattingstilbudet har frem til utgangen av 2018 blitt driftet av en ansatt og en bruker som er «praksisvakt», i fellesskap. Praksisvaktene er kvinner med egen erfaring fra å bruke Natthjemmet som gjest, som har oppgaver på huset. Noen praksisvakter bor på Natthjemmet, andre bor i egen bolig, men kommer til huset og har faste vakter på natt. Praksisvaktens ansvarsområde er klesvask for brukere på kveld, renhold av kjøkken, praktiske forberedelser før nattevakt, vask av sengetøy på dagtid m.m. Den viktigste funksjonen praksisvakten har er imidlertid å bidra til et godt miljø på huset. Praksisvaktens tilstedeværelse har ofte en konfliktdempende effekt. I 2018 har 3 personer hatt rollen som praksisvakt. Praksisvakten mottar ikke lønn. Praksisvaktordningen har mange gode sider, men har og ført med seg en del utfordringer, og ordningen har endret seg mye over kort tid. Ordningen med praksisvakter skal derfor evalueres ut fra sosialfaglige prinsipper i 2019, og tilpasses konklusjonene fra denne evalueringen.

Hvert år gjennomføres en brukerundersøkelse på Natthjemmet. I 2018 ble det gjennomført to undersøkelser, en på starten av året og en på høsten. 16 kvinner deltok i undersøkelsene og resultatene viste at gjestene som overnatter på Natthjemmet jevnt over er godt fornøyd med tilbudet.

For å sikre at alle gis mulighet til å fremme sine synspunkter, samt lytte til andres, er det lagt til rette for ulike refleksjonsrom og møtepunkter. Eksempler på disse er husmøte og praksisvaktmøte. Formålet er å skape en gjensidig forståelse som fremmer løsninger som kan skape en mulig forbedring av den enkeltes og gruppas situasjon. Det har ikke blitt gjennomført husmøter i 2018, grunnet ustabilitet i personalgruppa, men dette gjeninnføres i 2019.

Påvirkning

Natthjemmet ønsker å legge til rette for at gjestene som bruker huset i størst mulig grad skal kunne påvirke sin egen situasjon, og bringe erfaringer ut i media og til faglige og politiske miljøer. I 2018 har det vært noe mindre fokus på dette, grunnet ustabilitet i personalgruppa, men det har blitt arrangert to seminarer med aktører fra Kirkens Bymisjon, brukerorganisasjoner og eksterne aktører på rusfeltet.

Disse seminarene har handlet om å drøfte Natthjemmets tilbud, behov i brukergruppa og om synliggjøring av tilbudet på feltet.

Samarbeid

Natthjemmets organisasjonsmodell, der brukermedvirkning utgjør et viktig grunnlag, viser at det er mulig å bygge bro mellom de som jobber på og bruker Natthjemmet; overnattingsgjester, praksisvakter, frivillige og ansatte.

Videre er det et ønske om å skape godt samarbeid mellom Natthjemmet og andre organisasjoner, virksomheter, bedrifter og hjelpetiltak.

Til enkelte arrangementer på Natthjemmet åpnes det opp og venner av huset inviteres for å markere fellesskapet.

Natthjemmet samarbeider med andre virksomheter internt i Kirkens Bymisjon, særlig har Nadheim og 24SJU vært viktige samarbeidspartnere i 2018. Andre samarbeidspartnere er Safir, Gatejuristen, Velferdsetaten, Legevakta, Thereses hus, Sykepleie på hjul, Prosentret og ulike brukerorganisasjoner. I den individuelle oppfølgingen som tilbys brukerne av huset samarbeider vi med LAR, NAV og fastleger. Vi har et særlig fokus på det å arbeide for en mer varig boløsning.

I 2018 har Natthjemmet innledet et samarbeid med Hepatitt C klinikken ved Prindsen mottakssenter. De tilbyr drop-in timer med gratis testing, behandling og oppfølging. To fra Prindsens testteam har besøkt Natthjemmet og tre av våre gjester har testet positivt og mottatt god informasjon, behandling og oppfølging fra Prindsen.

Oppsøkende

I november 2017 ble det satt i gang med oppsøkende arbeid en gang hver andre uke. Vi går en ansatt og en praksisvakt sammen i rusmiljøene på dagtid, men vi har sett at det er lettere å komme i kontakt med folk på ettermiddag og kveld. Vi har trappet opp det oppsøkende arbeidet i 2018 og vi vil videreføre dette arbeidet i 2019, og har vært i kontakt med Uteseksjonen for å få til et samarbeid og dra nytte av deres erfaringer. Med oss i det oppsøkende arbeidet har vi små informasjonsbrosjyrer som forklarer hva Natthjemmet er, og disse har vi også delt ut til ulike aktuelle samarbeidspartnere.

Aktiviteter

Natthjemmet besøkes og av mange uten at de overnatter. I 2018 er det registrert 213 besøkende. Dette er ofte personer som er tidligere brukere av Natthjemmet. De kommer ofte på torsdager og søndager, da vi har en frivillig som lager middag. Dette er et populært tiltak.

Hver år har vi ulike sosiale arrangementer på huset, som sommerfest, julebord og julelunsj. Dette er arrangementer der frivillige, ansatte og brukere av huset feirer sammen. I 2018 gikk sommerfesten dessverre ut, grunnet bemanningsutfordringer, og julebordet ble utsatt til januar, grunnet veggedyr.

Natthjemmets gjester var invitert på julemiddag på Egon restaurant på Storo på julaften, sammen med Fattighuset.

Seminarer, kurs og veiledning

I løpet av 2018 har det vært få muligheter til å deltatt på seminarer eller kurs, grunnet personalsituasjonen.

I oktober ble det arrangert en studietur til København, for de ansatte i 50% stilling eller større. I København besøkte vi tiltak som ligner Natthjemmet, og som har samme målgruppe. Vi besøkte Reden – et være- og rådgivningssted for kvinner i rus og prostitusjon, og Kafé Klare, en nattkafé for kvinner med 20 soveplasser.

Personalgruppa på Natthjemmet mottar gruppeveiledning fra Toril Araldsen en gang i måneden.

Personalmøter avholdes to ganger i måneden.

Det har vært arrangert to seminarer/faglige fora sammen med flere samarbeidspartnere, der behovet for akutte rustiltak i Oslo ble drøftet. Flere ansatte fra Natthjemmet deltok på disse.

Hvert år har Natthjemmet sykepleie- og sosionomstudenter i praksis, høst og vår. Dette har vi og hatt i 2018.

Personale, praksisvakter og frivillighet

Natthjemmet har i 2018 hatt i underkant av 5 årsverk. Personalsituasjonen har vært krevende i 2018, med sykdom i ledelse. Ansatte på Nadheim har i perioder i 2018 gått inn i fast tjeneste på Natthjemmet, for å sikre og muliggjøre drift. Det ble i juli ansatt en vikarierende avdelingsleder.

3 personer har hatt rollen som praksisvakter gjennom året.

I 2018 har 6 frivillige medarbeidere deltatt i virksomheten på Natthjemmet, i ulike roller. De frivillige er en viktig ressurs på Natthjemmet, noen bidrar flere ganger i uka, noen en gang i måneden. Noen bidrar på dagtid med klesvask og annet praktisk arbeid, andre bidrar på kveldstid for å lage middag og være i miljøet. To frivillige arrangerer julebord på Natthjemmet hvert år.

Økonomi avdeling Natthjemmet

Natthjemmet finansieres i all hovedsak av driftstilskudd fra Helsedirektoratet og Oslo kommune, Velferdsetaten. I tillegg har Kirkens Bymisjon gått inn med betydelige midler i 2018. Dette er særlig for å styrke bemanningen på natt.

rom for alle

KONTAKTINFORMASJON

Adresse Nadheim, Pb. 9420 Grønland, 0135 Oslo

Telefon 22 05 28 80

E-post nadheim@bymisjon.no

Web www.bymisjon.no/nadheim

www.facebook.com/LNADHEIM

